

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра футболу

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Спортивно-педагогічне вдосконалення (футбол)
(5 курс)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	<u>01 Освіта/Педагогіка</u>
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	<u>017 Фізична культура і спорт</u>
ФАКУЛЬТЕТ	фізичної культури і <u>спорту</u>
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	<u>другий (магістерський)</u>

Львів – 2018

Робоча програма з дисципліни «СПВ (футбол)» для студентів 5 курсу факультету фізичної культури і спорту (ФКіС) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Розробник:

Карпа Ігор Ярославович, старший викладач, кандидат наук з фізичного виховання та спорту кафедри футболу

Хоркавий Богдан Васильович, викладач кафедри футболу

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри футболу

Протокол від « ____ » серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри: канд.н.фіз.вих. і с. Дулібський А.В.

_____ (Дулібський А.В.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Схвалено Вченою радою факультету фізичної культури і спорту

Протокол від « ____ » _____ 2018 року № ____

Декан _____ (Ріпак І.М.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 6	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна (за вибором)	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування) <u>017 Фізична культура і спорт</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 300			
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –6 самостійної роботи студента -2	Рівень вищої освіти <u>другий (магістрський)</u>	2 год.	
		Практичні	
		70 год.	70 год.
		Семінарські, методичні	
		6 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		56 год.	56 год.
		Індивідуальні завдання:	
16 год.	16 год.		
Вид контролю: диференційований залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання –156/144(год.)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Заняття зі спортивно-педагогічного вдосконалення спрямовані на удосконалення спортивної підготовленості студентів і одночасно на вдосконалення знань, вмінь і навичок, необхідних тренеру-викладачу і судді по футболу.

Вивчення дисципліни передбачає:

- виховання у студентів високих морально-вольових якостей;
- вивчення і вдосконалення спортивної майстерності;
- поглиблення професійно-прикладної підготовки студентів з урахуванням особливостей майбутньої трудової діяльності.

Студент повинен **знати**:

- історію розвитку виду спорту;
- класифікацію техніки і тактики гри у футбол;
- методи і засоби, які застосовуються на навчальних заняттях по вивченню і вдосконаленню техніки і тактики гри.

Студент повинен **вміти**:

- застосовувати на практиці здобуті знання, вміння та навички по техніці виконання та методиці навчання прийомів гри у футбол;
- вміти організувати і проводити навчально-тренувальні заняття юними футболістами;
- вміти скласти робочі плани: річний, місячний, мікроцикли, індивідуальний план спортивно-масових заходів, конспекти занять, вести журнал і щоденник обліку навчально-тренувальних занять.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Фізіологічна класифікація фізичних вправ спортивної спрямованості.

- Класифікація фізичних вправ у футболі.
- Циклічні вправи.
- Ациклічні вправи.

Змістовий модуль 2

Тема 1. Загальні поняття про адаптацію організму до фізичних навантажень.

- Загальні поняття про адаптацію організму.
- Види адаптації.
- Формування довготривалої адаптації.
- Специфічність реакцій адаптації.
- Явище деадаптації, реадаптації, переадаптації.
- Основні принципи тренувальних навантажень.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	метод	інд	с.р.		л	п	метод	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Фізіологічна класифікація фізичних вправ спортивної спрямованості.		2	70	6		6	56					
Разом за змістовим модулем 1		2	70	6		6	56					

Модуль 2												
Змістовий модуль 2												
Тема 1. Загальні поняття про адаптацію організму до фізичних навантажень.		2	70	6	6	56						
Разом за змістовим модулем 1		2	70	6	6	56						
Усього годин	216	4	140	12	12	112						

5. Теми семінарських, методичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Фізіологічна класифікація фізичних вправ спортивної спрямованості. Класифікація фізичних вправ у футболі. Циклічні вправи. Ациклічні вправи.	6
2.	Загальні поняття про адаптацію організму до фізичних навантажень. Загальні поняття про адаптацію організму. Види адаптації. Формування довготривалої адаптації. Специфічність реакцій адаптації. Явище деадаптації, реадаптації, переадаптації. Основні принципи тренувальних навантажень.	6

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Засоби фізичної підготовки, які застосовуються в роботі з юними футболістами різних вікових груп. Навчально-тренувальна гра.	4
2.	Проведення вправ щодо розвитку фізичних якостей відповідно з методами: повторним, інтервальним, перемінним, ігровим, змагальним з різними віковими категоріями дітей, які займаються футболом.	4
3.	Застосування засобів вдосконалення витривалості. Підбір засобів, дозування, особливості побудови вправ з учнями груп початкової підготовки. Навчально-тренувальна гра.	4

4.	Методика вдосконалення витривалості учнів груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом. Характерні особливості витривалості юних футболістів. Засоби, методи. Навчально-тренувальна гра.	4
5.	Застосування засобів виховання сили учнів спеціалізованої базової підготовки, які займаються футболом. Ігрові вправи в єдиноборстві. Навчально-тренувальна гра.	4
6.	Використання засобів виховання швидкісно-силових якостей - стрибки, вправи з обтяженням, удари на дальність з учнями груп попередньої базової підготовки.	4
7.	Застосування засобів виховання спеціальної витривалості з учнями різної вікової гру, які займаються футболом. Вправи з м'ячем, які виконуються тривалий час з різними інтервалами відпочинку.	4
8.	Методика застосування спеціальних вправ для вдосконалення гнучкості з учнями різних вікових груп, які займаються футболом. Навчально-тренувальна гра, ігри.	4
9.	Методика застосування спеціальних вправ для вдосконалення спритності в заняттях з учнями груп початкової підготовки, які займаються футболом. Навчальна гра.	4
10.	Застосування засобів виховання швидкості учнів груп початкової підготовки, які займаються футболом. Підбір спеціальних вправ щодо розвитку швидкості для юних футболістів. Навчально-тренувальна гра.	4
11.	Навчання прийомам техніки польового гравця в заняттях з учнями початкової підготовки, які займаються футболом. Навчально-тренувальна гра.	4
12.	Навчання технічним прийомам з учнів груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом. Поєднання різних способів виконання технічних прийомів. Навчально-тренувальна гра.	4
13.	Вдосконалення техніки обманних рухів в ігрових вправах і іграх в заняттях з учнями груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом. Навчально-тренувальна гра.	4
14.	Розминка. Зупинка м'ячів, що летять з різних напрямків	4

	з переводами, виконання технічних прийомів в умовах дефіциту часу та простору в заняттях з учнями груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом. Навчально-тренувальна гра.	
15.	Методика організації і проведення занять щодо вдосконалення технічної підготовки в умовах максимально наближених до загальної діяльності в заняттях з учнями груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом. Навчально-тренувальна гра.	4
16.	Методика підбору та застосування вправ для навчання удару в м'яч в падінні головою на заняттях з учнями груп початкової підготовки, які займаються футболом. Навчально-тренувальна гра.	4
17.	Методика підбору вправ для навчання удару в м'яч в падінні через себе в заняттях з учнями груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом. Навчально-тренувальна гра.	4
18.	Вдосконалення ударів в м'яч на середній відстані, зупинка м'яча грудьми, головою в заняттях з учнями груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом. Навчально-тренувальна гра.	4
19.	Ведення м'яча на швидкості по флангу з гострою передачею в центр і завершальним ударом у площину воріт в заняттях з учнями груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом. Навчально-тренувальна гра.	4
20.	Вдосконалення ударів в м'яч на силу і влучність, вдосконалення діагональних передач з швидкісними проходами по флангах в заняттях з учнями груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом. Навчально-тренувальна гра.	4
21.	Вдосконалення ведення м'яча з наступною обведенням суперника і завершальним ударом у площину воріт в заняттях з учнями груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом. Навчально-тренувальна гра.	4
22.	Вдосконалення обманних рухів, обведенням суперника, завершальний удар в заняттях з учнями груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом. Вкидання м'яча з-за бокової лінії. Навчально-	4

	тренувальна гра.	
23.	Вдосконалення техніки ведення, обведення в заняттях з спеціалізованої базової підготовки, які займаються футболом. Вдосконалення техніки гри в ігрових вправах. Навчально-тренувальна гра.	4
24.	Відбір м'яча корпусом в групових вправах, а також відбір м'яча в підкаті в заняттях з учнями груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом. Навчально-тренувальна гра.	4
25.	Навчання техніці гри воротаря в заняттях з учнями початкової підготовки, які займаються футболом. Взаємодія в парах і трійках з завершальним ударом у площину воріт. Навчально-тренувальна гра.	4
26.	Вдосконалення командних тактичних систем в нападі і захисті. Перехід з однієї системи гри на іншу в заняттях з учнями груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом. Навчально-тренувальна гра.	4
27.	Вдосконалення техніки гри воротаря. Ловля м'ячів, які котяться по землі. Ловля м'ячів в падінні у групах попередньої базової підготовки. Навчальна гра.	4
28.	Вдосконалення техніки гри воротаря. Ловля м'ячів, які летять по повітрю на різній висоті - в падінні з кидком у групах попередньої базової підготовки. Навчальна гра.	4
29.	Вдосконалення тактики гри воротаря. Вибір місця при штрафних ударах, вільних ударах, при подачі м'яча з кутового. Керівництво гравцями при стандартних положеннях. Навчальна гра.	4
30.	Вдосконалення командної тактики гри. 1x4x4x2; 1x4x3x1x2.	4
31.	Навчальна практика . Складання конспектів і проведення занять щодо навчання техніці гри в заняттях з учнями груп початкової підготовки, які займаються футболом. Педагогічний аналіз проведення занять.	4
32.	Навчальна практика Складання конспектів і підбір засобів фізичної підготовки спрямованих на виконання сили, гнучкості, стрибучості в заняттях з учнями груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом.	4

33.	Навчальна практика. Складання конспектів і підбір засобів фізичної підготовки. Спрямованих на виховання бистроти, спритності, координаційних здібностей в заняттях з учнями груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом.	4
34.	Навчальна практика. Складання конспектів і підбір засобів фізичної підготовки спрямованих на виконання (загальної, спеціальної) підготовленості в заняттях з учнями груп спеціалізованої базової підготовки, які займаються футболом.	4
35	Навчальна практика. Складання конспектів і підбір засобів фізичної підготовки. Спрямованих на виховання спеціальної швидкісної витривалості учнями груп спеціалізованої базової підготовки, які займаються футболом.	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Ознайомлення з навчальною документацією тренера-викладача фізичного виховання ДЮСШ, СДЮШОР, УФК.	28
2.	Методика організації та проведення тематичного заняття з юними футболістами різних вікових груп .	28
3.	Скласти навчальну документацію для самостійного проведення занять з футболу в різних вікових групах.	28
4.	Розробити навчальну документацію для проведення занять з учнями виховання ДЮСШ, СДЮШОР, УФК, які займаються футболом.	28

8. Індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Складання конспектів і підбір вправ з метою навчання технічних прийомів гри на заняттях з учнями груп початкової підготовки, які займаються футболом. Педагогічний аналіз проведених частин заняття.	12
2.	Складання конспектів з включенням вправ з навчання індивідуальних, групових і командних тактичних дій під	10

	час занять з учнями груп попередньої базової підготовки, які займаються футболом. Педагогічний аналіз проведених частин заняття.	
3.	Складання конспектів на теми: вдосконалення техніки і тактики гри в заняттях з учнями груп спеціалізованої базової підготовки, які займаються футболом. Педагогічний аналіз проведення занять.	10

9. Методи навчання

- Словесні
- Наочні
- Практичні

10. Методи контролю

- ✓ Вибіркове усне опитування.
- ✓ Тестування.
- ✓ Перевірка письмових робіт.
- ✓ Диференційований залік.

ЗАЛІКОВІ ВИМОГИ

1. Здати залік по курсу теорії.
2. Отримати позитивну оцінку по навчальній практиці.
3. Здати практичні нормативи по фізичній і технічній підготовці.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

для студентів V курсу з СПВ.

1. Дайте визначення «фізична вправа» у футболі?
2. Які виділяють навантаження в залежності від обсягу працюючих м'язів?
3. Які виділяють напруження у відповідності з типом скорочення основних м'язів?
4. Дайте характеристику циклічним вправам у футболі?
5. Дайте характеристику циклічним вправам анаеробного характеру?
6. Дайте характеристику циклічним вправам аеробного характеру?
7. Назвіть групи циклічних вправ анаеробного характеру та дайте їм характеристику?
8. Назвіть групи циклічних вправ аеробного характеру та дайте їм

характеристику?

9. Дайте характеристику ациклічним вправам у футболі?
10. Охарактеризуйте вибухові вправи у футболі?
11. Охарактеризуйте стандартно-перемінні вправи у футболі?
12. Охарактеризуйте нестандартно-перемінні вправи у футболі?
13. Охарактеризуйте інтервально-повторні вправи у футболі?
14. Дайте визначення поняттю «адаптація»?
15. Назвіть види адаптації?
16. Охарактеризуйте генотипічну адаптацію?
17. Охарактеризуйте фенотипічну адаптацію?
18. Назвіть стадії формування довготривалих адаптаційних реакцій?
19. Дайте визначення поняттю «деадаптації»?
20. Дайте визначення поняттю «реадаптації»?
21. Дайте визначення поняттю «переадаптації»?
22. Назвіть та охарактеризуйте хронічні травми?
23. Які основні принципи тренувальних навантажень визнаєте?

КОНТРОЛЬНІ НОРМАТИВИ

№ п/п	Контрольні нормативи	«5»	«4»	«3»	«2»	«1»
1.	Біг на 30 м. (сек)	4.0	4.1	4.2	4.3	4.4
2.	Біг 5x30 м. (20 сек. на повернення)	20.0	21.0	22.0	23.0	24.0
3.	Стрибки у довжину з місця (м)	2.60	2.50	2.40	2.30	2.20
Технічна підготовленість						
1.	Удари на точність з 16,5 м. ворота поділені на 2 ч. 5 спроб (к-сть попадань)	5	4	3	2	1
2.	Комбінований норматив з обведенням 4 стійок і ударом по воротах з 16,5м (к-сть попадань).	5	4	3	2	1
3.	Жонглювання ногами (к-сть разів).	45	40	35	30	25

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Змістовий модуль №1					
Види контролю		Т1			
№		Бал	Макс. К - сть робіт	Макс. бал	Кількість балів
1	Відвідування занять	0,5	28	14	14
2	Позитивна оцінка за відповіді на заняттях	7	5	35	35
3	Складання нормативів з фізичної підготовленості	5	6	30	30
4	Складання конспекту та проведення заняття за запропонованою темою	21	1	21	21
	Максимальна сума балів			100	100

Т1– теми змістових модулів.

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Змістовий модуль №2					
Види контролю		Т1			
№		Бал	Макс. К - сть робіт	Макс. бал	Кількість балів
1	Відвідування занять	0,5	28	14	14
2	Позитивна оцінка за відповіді на	7	5	35	35

	заняттях				
3	Складання нормативів з фізичної підготовленості	5	6	30	30
4	Складання конспекту та проведення заняття за запропонованою темою	21	1	21	21
	Максимальна сума балів			100	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
36-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-35	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Науково-методична та спеціальна література.
2. Відеоматеріали навчально-методичного характеру.
3. Презентації за темами.
4. Плакати та інші наочні засоби.

13. Рекомендована література

Основна:

1. Зеленцов А. М. Моделирование тренировки в футболе / А. М. Зеленцов, В. В. Лобановский. – 2-е изд. перераб. и доп. – Киев : Альтерпресс, 1998. – 215 с.
2. Історичні аспекти розвитку тактики футболу : навч. посіб / Соломонко В. В. Лісенчук Г. А., Соломонко О. В., Молнар М. В. – Львів, 2010. – 179 с.
3. Келлер В. С. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів / В. С. Келлер, В. М. Платонов. – Львів : Українська Спортивна Асоціація, 1992. – 269 с.
4. Костюкевич В. М. Футбол : навч. посіб. для студентів ф-тів фіз. виховання пед. ін-тів та ун-тів / Костюкевич В. М. – Вінниця : ВАТ Віноблдрукарня, 1997. – 260 с.
5. Костюкевич В. М. Управление тренировочным процессом футболистов в годичном цикле подготовки : монография / В. М. Костюкевич. – Винница : Планер, 2006. – 683 с. – ISBN 966-22.22.0
6. Лісенчук Г. А. Управление подготовкой футболистов / Г. А. Лісенчук. – Киев : Олимпийская литература, 2003. – 271 с.
7. Лобановский В. В. Концепции и принципы подготовки сборной страны / Лобановский В. В. // Футбол : ежегодник. – Москва : Физкультура и спорт, 1983. – С. 4 – 6.
8. Максименко И. Г. Соревновательная и тренировочная деятельность футболистов : монография / И. Г. Максименко. – Луганск : Знание, 2009. – 258 с.
9. Матвеев Л. П. Общая теория спорта и её прикладные аспекты / Л. П. Матвеев. – Москва : Известия, 2001. – 333 с.
10. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практическое приложение : учебник / В. Н. Платонов. – Киев : Олимпийская литература, 2004. – 806 с. – ISBN 966-7133-64-8.
11. Соломонко В. В. Футбол : підручник / В. В. Соломонко, Г. А. Лісенчук, О. В. Соломонко. – Київ : Олімпійська література, 2005. – 296 с.
12. Тюленьков С. Ю. Управление подготовкой футболистов высокой квалификации / С. Ю. Тюленьков. — Москва, 1998. — 290 с.

13. Чанади А. Футбол. Стратегія / Арпад Чанади ; пер. с. венг. Ю. Гербста. – Москва : Физкультура и спорт, 1981. – 207 с.

14. Чанади А. Футбол. Техніка / Арпад Чанади ; пер. с венг. В. М. Полиевктова. – Москва : Физкультура и спорт, 1978. – 256 с.

Допоміжна:

15. Гриньків М. Спортивна морфологія з основами вікової морфології : навч. посіб. / Мирослава Гриньків, Любомир Вовканич, Федір Музика. – Львів : ЛДУФК, 2015. – 304 с.

16. Дулібський А. В. Техніко-тактична підготовка юних футболістів / А. В. Дулібський, Й. Г. Фалес. – Київ: ФФУ, 2001. – 61 с.

17. Дулібський А. В. Моделювання тактичних дій у процесі підготовки юнацьких команд з футболу : дис. ... канд. наук з фізичного виховання і спорту. – Київ, 1989. – 217 с.

18. Карпа І. Я. Структура техніко-тактичних дій кваліфікованих футболістів на етапі підготовки до високих досягнень / Карпа І. Я. // Фізична культура, спорт та здоров'я нації / зб. наук. праць – Вінниця, 2011. – Вип. 13. – С. 168–176.

19. Карпа І. Я. Структура фізичної підготовленості кваліфікованих футболістів на етапі підготовки до вищих досягнень / Карпа І. Я. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2011. – № 9. – С. 53–56.

20. Карпа І. Характеристика основних напрямків техніко-тактичної підготовленості кваліфікованих футболістів у відповідності до сучасних умов розвитку футболу / Карпа І., Липичак І., Когут Т. // Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – Чернігів, 2014. Вип. 118 (4). – С. 65–69.

21. Карпа І. Я. Форми проведення тренувальних занять у навчально-тренувальному процесі кваліфікованих футболістів / Карпа І. Я. // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. – 2018. – Вип. 5. – С. 215–221.

22. Музика Ф. В. Анатомія людини : навч. посіб. / Музика Ф. В., Гриньків М. Я., Куцериб Т. М. – Львів : ЛДУФК, 2014. – 360 с.

23. Ріпак І. Футбол : навч. посіб. / Ігор Ріпак. – Львів : Ліга-Прес, 2010. – 224 с.
24. Ріпак І. Структура виконання техніко-тактичних дій кваліфікованих футболістів в окремих зонах ігрового поля / І. Ріпак, І. Карпа // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : [зб. наук. пр.]. – Київ, 2017. – Вип. 5К(86). – С. 275–279.
25. Свистун Ю. Д. Фізична підготовленість та оцінка функціонального стану юних футболістів у змагальному періоді / Ю. Д. Свистун, В. М. Трач, І. М. Чорнобай, Х. Є. Шавель // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2014. – № 11. – С. 54–60.
26. Система олимпийской подготовки и направления совершенствования подготовки спортсменов к Играм Олимпиады 2008 г. В Пекине / Е. В. Имас, Н. Д. Уманец, Ю. М. Шкробтий // Наука в олимпийском спорте. – 2005. – № 1. – С. 135–139.
27. Фалес Й. Г. Фізіологічні аспекти визначення структури тренувальних навантажень і функціонального стану футболістів / Й. Г. Фалес // Практикум з футболу: науково-методичні аспекти тренування футболістів : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. – Київ, 2001. – С. 31–35.
28. Хоркавий Б. Удосконалення системи аналізу змагальної діяльності воротарів у футболі / Богдан Хоркавий // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. – Львів, 2011. – Вип. 15, т. 1. – С. 339–346.
29. Шамардин В. Н. Медико-биологические основы спортивной тренировки футболистов / Шамардин В. Н. – Днепропетровск : Пороги, 1998. – 133 с.
30. Football training as a factor improving psycho-emotional state of schoolchildren with mental development deviations / Y. Imas, O. Borysova, I. Kogut, M. Yarmolenko, V. Marynych, O. Shlonska // Journal of Physical Education and Sport. – 2018. – Vol. 5. – P. 234–238.

Інформаційні ресурси інтернет:

31. Ефективність виконання стандартних положень у футболі [Електронний

ресурс] / Виноградський Б., Дулібський А., Хоркавий Б., Колобич О. // Спортивна наука України. – 2016. – № 3(73). – С. 9–14. – Режим доступу: <http://sportsscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/421/405>

32. Вплив проявів швидкісних якостей футболістів на ефективність виконання стандартних положень [Електронний ресурс] / Виноградський Б., Дулібський А., Хоркавий Б., Колобич О. // Спортивна наука України. – 2016. – № 5 (75). – С. 28–39. – Режим доступу: <http://sportsscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/451>

33. Тактико-стратегічні аспекти змагальної діяльності центрального захисника в сучасних оборонних стратегіях гри футбольних команд [Електронний ресурс] / Андрій Дулібський, Андрій Маркович, Богдан Виноградський, Богдан Хоркавий, Олег Колобич, Олександр Огерчук, Ярослав Грисьо // Спортивна наука України. – 2017. – № 5(81). – С. 22–23. – Режим доступу : <http://sportsscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/645>

34. Хоркавий Б. В. Особливості розвитку фізичних якостей юних футболістів за допомогою неспецифічних і специфічних засобів [Електронний ресурс] / Богдан Хоркавий, Олександр Огерчук, Олег Колобич // Спортивна наука України. – 2017.– № 2 (78). – Режим доступу: <http://sportsscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/issue/archive>